

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
közbenső ítélete**

Az ügy száma: Pfv.III.20.325/2017/4.szám

A tanács tagjai: . Havasi Péter a tanács elnöke

. Döme Attila előadó bíró

. Udvary Katalin bíró

A felperes: felperes

A felperes képviselője:

. Frisch Ügyvédi Iroda

(ügyintéző: dr. Frisch Gábor pártfogó ügyvéd)

Az alperes: alperes

Az alperes képviselője:

. Nagy László Gyula ügyvéd

Az alperes beavatkozója:

Alperesi beavatkozó

Az alperes beavatkozójának jogi képviselője:

előadó

A per tárgya: kártérítés

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

alperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Óvárosi Törvényszék 41.Pf.635.293/2016/3.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

II. és III. Kerületi Bíróság 14.P.III.21.794/2011/96.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős közbenső ítéletet hatályában fenntartja.

A felülvizsgálati eljárás illetékét az állam viseli.

A közbenső ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A bolti pénztárosként dolgozó felperes szívritmus zavarai rendezése érdekében először 2010. május 13-án került az alperes kezelésébe. Ekkor szívkatóterezésre került sor. A felperes bal karján végzett katóterezés során a felperesnél fellépő hasi, hát- és derékfájdalmak miatt a vizsgálatot félbeszakították. A panaszok hátterében gerincsérv és lumbágó állt. Dr. G.T. APS (véralvadást befolyásoló immunrendszeri zavar) kivizsgálást javasolt, ami mélyvénás trombózist is okozhat. A felperest az alperes 2010. május

17-én elbocsátotta azzal, hogy a vizsgálatot később altatásban kísérlék meg elvégezni. Az alperes a szívkatéterezés megismétlése előtt nem győződött meg arról, hogy a közel egy hónappal korábbi fokozott trombózishajlam gyanúját felvető reumatológiai szakorvosi vélemény alapján a felperes kivizsgálása megtörtént-e. A megismételt katéterezés során a jobb combvénán és artérián vezettek fel katétert. A vizsgálatot az idő elhúzódnása miatt befejezni nem tudták. A zárójelentés nem tartalmazza, hogy a felperesnél a jobb artériát szűrték meg és csak az orvosi dekurzusban került rögzítésre a preclose-zal (az éren ejtett nyílás lezárására szolgáló tompa végű műanyag eszközzel) történt zárás. A felperest a második kezelés után, 2010. június 11-én hazabocsátását megelőzően nem tájékoztatták arról, hogy milyen életmódot kell folytatnia, illetve szövődmény észlelése esetén hova kell fordulnia.

- [2] A felperes 2010. június 11-től 21-ig orvosi ellenőrzés nélkül volt otthonában. A jobb lágyéka fájt, ennek ellenére munkába állt és pénztárosi feladatát ellátta, mert két gyermekét egyedül gondozza. 2010. június 21-én rosszul lett, mentő szállította kórházba. Az alperes nem kórházi eredetű bakteriális fertőzést diagnosztizált. 2010. június 26-án a nagy rejtett bő véna előtt 3-4 centiméterrel trombózisra utaló képletet talált az alperes, amit az e kérdésben kiadott szakmai irányelv ellenére könnyű molekulásúlyú alvadásgátlóval, Heparinnal kezdett el kezelni annak ellenére, hogy ez esetben angiológiai érsebészeti szakvizsgálat javasolt. A szakmai irányelv súlyos esetben érsebészeti konzíliumot javasol. Az érsebészeti konzílium a felperes esetében elmaradt. A felperes panaszai fokozódtak és 2010. június 26-án lágyéki vérzés alakult ki nála. Az UH vizsgálat felszíni és mélyvénás trombózis gyanúját, valamint vérömleny kialakulását írta le. A felperesen érsebészeti műtétet végeztek. A kórházat augusztus 11-én hagyta el, 2011. március 6-ig volt betegállományban. Maradandó egészségkárosodásként a jobb lágyék másodlagosan gyógyuló sebének kozmetikailag előnytelen hege, a jobb comb mélyvénás rögösödése és a csípő verőér elzárása utáni állapot alakult ki, ami 25%-os össz-szerkezeti egészségkárosodás, ebből az érelváltozás miatti mérték 15%.

A felek kérelmei

- [3] A felperes az alperes által végzett szakszerűtlen és rendkívül gondatlan orvosi munka, a gyulladásának nem protokoll szerinti kezelése, ennek következtében az élete végéig jelentkező fájdalmai és az esztétikai sebei miatt vagyoni és nem vagyoni kárigényt érvényesít keresetével.
- [4] Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Azzal védekezett, hogy a tőle elvárható legnagyobb gondossággal járt el a felperes kezelése során.

- [5] Az alperes pernyertessége érdekében beavatkozó csatlakozott az alperes ellenkérelméhez.

Az első- és másodfokú közbenső ítélet

- [6] Az elsőfokú bíróság a kereset jogalapját bizonyítottanak találta és közbenső ítéletével megállapította, hogy az alperes a 2010. június 10. napján végzett orvosi beavatkozás következtében a felperest ért maradandó egészségkárosodás miatt kártérítési felelősséggel tartozik. Felhívta a Ptk. 339. § (1) bekezdését döntése alapjául. Érdemi döntését igazságügyi orvosszakértői véleményekre alapította.
- [7] Kirendelte szakértőként az S. Egyetem Általános Orvostudományi Kar Igazságügyi és Biztosítás-orvostani Intézetét. A szakvélemény rámutatott arra, hogy az alperes által végzett katéteres beavatkozás ismert szövődménye a vérzés és az annak környezetében kialakuló vérömleny, a környéki szövetek gyulladása, valamint a szívritmus és vérnyomásváltozás, a lehetséges szövődmények közé tartozik a vénagyulladás, rögzösödés és vérömleny vagy álaneurizma is. A kockázatot a beteg elhízottsága és az ismételt szúrás növeli. A szakértői vélemény szakmai szabályszegést az alperes terhére az érsebészeti konzílium elmaradása, a véna lekötésének hiánya és a kisebb dózisú Heparin alkalmazása tekintetében állapított meg. Az orvosszakértő véleménye szerint a későbbi vérzés és mélyvénás progresszió mérsékelhető lett volna e szakmai szabályok betartásával ugyanúgy, mint a környéki fertőzés kialakulása is. A vérzés kockázatát növelte a véralvadásgátlóval történő kezelés is. A szakértő véleménye szerint a felületi visszerek rögzösödése és gyulladása esetén nem szükséges az alvadásgátlóval történő kezelés. Ez a vérzés valószínűségét növelhette, az pedig nem ismert, hogy az alperes miért tért el az e kérdésben kiadott szakmai irányelvtől.
- [8] Az elsőfokú bíróság „ellenőrző szakértőként” kirendelte a P. Tudományegyetem Általános Orvostudományi Karának Igazságügyi Orvostani Intézetét is. Az ellenőrző szakértő osztotta a korábbi szakvélemény megállapításait. Értékelte még, hogy a második katéteres beavatkozást megelőzően a trombózishajlam kivizsgálására vonatkozó szakorvosi vélemény alapján nem történt meg a felperes kivizsgálása, amivel sérült az elvárhatóan gondos ellátás kötelezettsége. Megállapította továbbá, hogy a 2010. június 10-i beavatkozás után kiadott zárójelentés pontatlan, mert nem tartalmazza a jobb comb artérián végzett beavatkozást, továbbá a beleegyező nyilatkozat és zárójelentés sem felelt meg az Eütv.-ben foglaltaknak, mert nem tartalmazza, hogy a betegnek milyen életmódot kell követnie a beavatkozás után, illetve hova kell fordulnia szövődmény észlelésekor. Az „ellenőrző szakértő” következtetése szerint a felperes gyógyulási esélye részben szakmai szabályszegésből, részben az elvárható gondosság elmulasztásából eredően romlott, az alperes gondatlan magatartása és a felperes

maradandó egészségkárosodása között az okozatosság fennáll.

- [9] Az elsőfokú bíróság ezeket az orvosszakértői véleményeket az ítélezése alapjául elfogadta, és az alperes kártérítési felelősségét megállapította. Az alperes további haematológus szakértő meghallgatására irányuló indítványát szükségtelenként mellőzte, mert az APS szindrómának az ügy elbírálása szempontjából nem tulajdonított jelentőséget, továbbá utalt arra, hogy orvostudományi intézeteket kért fel szakértői vélemény adására és amennyiben szükséges lett volna a véralvadási kérdésekben jártas speciális szakértő bevonása, azt az orvostudományi intézetek megtették volna.
- [10] Az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság közbenső ítéletével az elsőfokú bíróság közbenső ítéletét azzal a pontosítással hagyta helyben, hogy az alperes kártérítési felelősségét a felperes szövődmény nélküli gyógyulási esélyének romlásával felmerült káraiért állapította meg. A Pp. 215. §-ának a felhívásával rögzítette, hogy a jogvita kereteit a kereset és az ellenkérelem határozza meg, ezért a jogvita elbírálása során nem értékelhetők az alperes terhére olyan mulasztások vagy szabályszegések, amelyeket a kirendelt szakértők esetleg megállapítottak, de a felperes nem tett keresete ténybeli alapjává. Ezért az alperes felelősségének vizsgálata során figyelmen kívül hagyta a zárójelentés pontatlanságára, a beleegyező nyilatkozat hiányosságaira és a tájékoztatás elégtelenségére vonatkozó szakértői megállapításokat.
- [11] A beszerzett igazságügyi orvosszakértői véleményeket egybehangzónak találta abban a kérdésben, hogy az alperes az alapbeavatkozást (szívkatéterezést), majd a szövődmények kezelését szakszerűen látta el és e tekintetben orvos-szakmai hiba nem róható a terhére. Rögzítette, hogy a szakértői vélemények egybehangzó megállapítása szerint a vénás gyulladás, rögzösödés, az álaneurizma a beavatkozás lehetséges szövődményei, az alperes a 2010. május 13-i és június 10-i beavatkozásokat, valamint az azt követő megfigyelést a szakmai szabályok szerint végezte. A véralvadásgátlós kezelést tekintette a másodfokú bíróság nem megfelelőnek. Rámutatott, hogy a kirendelt és az „ellenőrző” szakértő egybehangzó véleménye szerint a szövődmény (érfal folytonosság szakadás) kialakulását a tényleges trombózis elleni kezelés utólag meg nem határozható mértékben elősegíthette, azaz a szövődmény nélküli gyógyulásának az esélyét rontotta.
- [12] Figyelembe vette a másodfokú bíróság, hogy az ellenőrző szakértő által bevont érsebész szakkonzultáns (dr. M.G.) szerint az alvadásgátló alkalmazása a műtét alternatívája, tudományos közlemények szerint az eredményesebben alkalmazható, így nem róható az alperes terhére, hogy az alvadásgátlós kezelést választotta. Észlelte ugyanakkor, hogy az ellenőrző szakértő véleménye és az

általába bevont szakkonzultáns álláspontja között ellentmondás van, amit viszont az ellenőrző szakértő feloldott azzal, hogy az alperes eljárása (a véralvadásgátlós kezelés) szakmailag nem kifogásolható, de ütközik a vonatkozó szakmai irányelvvel, amely szerint indokolt esetben el lehet térni a szakmai protokolltól a beteg érdekében, de az eltérést szakmailag helytállóan dokumentálni kell, ez pedig elmaradt. A másodfokú bíróság az észlelt ellentmondást dr. M.G. meghallgatása alkalmával tett nyilatkozatával is feloldottnak találta, amely szerint a kirendelt szakértővel történt konzultáció után derült ki a számára, hogy az eltérést az alperesnek a dokumentációban jelölni kellett volna.

- [13] A másodfokú bíróság értékelése szerint a szakértői vélemények egybehangzóak voltak abban, hogy a felperes szövődmények nélküli gyógyulási esélyét rontotta az alperes által alkalmazott ellátás.

A felülvizsgálati kérelem

- [14] A jogerős közbenső ítélettel szemben az alperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet a jogerős ítélet hatályon kívül helyezése és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára való utasítása iránt. A másodfokú bíróság által megsértett jogszabályként a Pp. 182. § (3) bekezdését jelölte meg.
- [15] Az alperes álláspontja szerint a jogerős közbenső ítélet alapjául elfogadott szakértői vélemények ellentmondásosak és az ellentmondást csak véralvadási kérdésekben jártas haematológus szakértő bevonásával lehetett volna tisztázni. Vitatta, hogy ez azért lett volna szükségtelen, mert a perben felkért orvostudományi intézetek sem tartották szükségesnek.
- [16] Hivatkozott arra, hogy az S. Egyetem által bevont érsebész szakkonzultáns, dr. S.P. az alperes által alkalmazott alvadásgátló kezelés elsődlegességét a műtéti beavatkozáshoz képest egyértelműen előtérbe helyező amerikai ajánlást benyújtotta a bírósághoz. Erre figyelemmel az eljáró szakértők és szakkonzultánsok (kiemelten prof. dr. M.G. és prof. dr. K.Zs.) nem tartották kifogásolhatónak az alperes által alkalmazott kezelést szakmailag. Dr. M.G. kifejtette, hogy az alkalmazott kezelési mód az alkalmazás idején is a nemzetközileg leginkább elfogadott módszer volt, amitől a magyar ajánlás elmaradt. Kifejtette, hogy a magyar irányelvek fejlesztése zsákutcába jutott, ezért az alperes álláspontja szerint a szakmai protokolltól való eltérés és a bekövetkezett eredmény között ok-okozati összefüggés nem állapítható meg, erre kártérítési felelősség nem alapozható, a kezelés szakmailag helyeselhető volt. Az ennek ellenére fennmaradó ellentmondások pedig csakis véralvadási kérdésekben jártas haematológus szakértő bevonásával lettek volna tisztázhatók.

[17] A felperes felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A Kúria döntése és jogi indokai

[18] A Kúria a jogerős közbenső ítéletet a Pp. 275. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta felül. Megállapította, hogy a jogerős közbenső ítélet a felülvizsgálati kérelemben írt okból nem jogszabálysértő.

[19] Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (Eütv.) 77. § (3) bekezdése alapján minden beteget - az ellátás igénybevételének jogcímére tekintet nélkül - az ellátásban részt vevőktől elvárható gondossággal, valamint a szakmai és etikai szabályok, illetve irányelvek betartásával kell ellátni. Egyértelmű, hogy az Eütv. a magyar egészségügyi szolgáltatókra kiadott irányelvek betartását teszi az egészségügyi szolgáltatók kötelezettségévé, függetlenül attól, hogy az más országok hasonló irányelveiben foglaltakkal mennyiben egyezik vagy sem. Abban mindkét kirendelt szakértő és az általuk bevont érsebész szakkonzultánsok is egyetértettek, hogy a vonatkozó irányelvet az alperes nem tartotta be, ehelyett eljárása a korszerűbbnek mondott, Amerikai Egyesült Államokban követett ajánlásban foglaltakkal egyezik meg, anélkül azonban, hogy a magyar irányelvtől való eltérés okai megfelelően rögzítésre, dokumentálásra kerültek volna. Az érsebészeti eltérés okát az érsebész szakkonzultánsok sem tudták megadni, rendelkezésre álló szakmai adatok ismeretében sem, amiből az a következtetés vonható le, hogy az eltérés indokoltsága nem volt kézenfekvő és egyértelmű.

[20] Az Eütv. 129. § (1) bekezdése alapján a kezelőorvos joga, hogy a tudományosan elfogadott vizsgálati és terápiás módszerek közül - a hatályos jogszabályok keretei között - szabadon válassza meg az adott esetben alkalmazandó, általa, illetve az ellátásban közreműködő személyek által ismert és gyakorolt, a rendelkezésre álló tárgyi és személyi feltételek mellett végezhető eljárást. A kezelőorvosnak ehhez a jogához felelősség is tapad (EBH 2005.1306.). Felelőssége arra vonatkozik, hogy a beavatkozás kockázata kisebb legyen az elmaradásával járó kockázatnál, illetőleg a kockázat vállalására legyen alapos ok [Eütv. 129. § (2) bekezdésének b) pontja]. Az ellenőrző szakértő az alperes által sem vitatottan rámutatott, hogy az alperes által figyelmen kívül hagyott módszertani levél szinte egyedülállóan „szájbarágósan” írja le a benne megfogalmazott protokolltól az eltérés okának dokumentációs kötelezettségét. A dokumentálás hiányát dr. S.P. szakkonzultáns is kifogásolta. Egyértelműen úgy nyilatkozott, hogy az érsebészeti konzílium indokolt lett volna. Ennek pedig kétséget kizáróan az az oka, hogy az orvosi eset egyedi körülményeinek értékelésével, azok gondos mérlegelése eredményeként lehet csak felmérni: az alternatív kezelési módok közül melyiknek kisebb a kockázata, illetve van-e alapos ok a kockázat vállalására.

Semmilyen adat nem utal arra, hogy az Amerikai Egyesült Államokban felvett statisztikai adatok szerint eredményesebb kezelés a felperes esetében is eredményesebb lett volna a vonatkozó módszertani levélben foglalt protokollnál. Ezért foglaltak állást egybehangzóan akként a szakértők, hogy a felületes vénagyulladásnak az alkalmazottól eltérő (az irányelvben szereplő) kezelési módja esetén a mélyvénás terjedés és a környező szövetek reakciója kisebb eséllyel következhetett volna be.

- [21] A szakértői vélemények között a Pp. 182. § (3) bekezdésének megfelelő eljárás eredményeként ellentmondás nem mutatkozott, az aggályok eloszlottak. A kirendelt szakértők tekintetében kompetenciahiány gyanúja nem merült fel. A vizsgált érsebészeti beavatkozásnak megfelelő speciális szaktudással bíró érsebész szakkonzultánsokat mindkét kirendelt szakértő bevonta a szakértői véleményének kialakításához. Új szakértő vagy további szakértő kirendelésének a szükségessége nem merült fel. A másodfokú bíróság nem sértette meg a Pp. 182. § (3) bekezdését.
- [22] A fentiek alapján a Kúria a Pp. 275. § (3) bekezdése alkalmazásával a jogerős közbenső ítéletet hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [23] A felülvizsgálati kérelem sikertelen, ezért a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján a felülvizsgálati eljárás költségeit a felülvizsgálati kérelmet előterjesztő alperesnek kellene viselnie, a felperesnek azonban a felülvizsgálati eljárásban költsége nem merült fel, az eljárási illetéket pedig az alperes illetékmentessége folytán a Kmr. 13. § (2) bekezdése alapján az állam viseli.

Budapest, 2017. június 21.

Dr. Havasi Péter s.k a tanács elnöke, Dr. Döme Attila s.k. előadó bíró, Dr. Udvary Katalin s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

bírósági ügyintéző

HM